

(ב) זאת תהיה תורת וגו'. מלמד שאין מטהרין אותו בלילה¹: (ג) אל מחוץ למחנה. חוץ לשלש מחנות שנשתלח שם בימי חלוטו: (ד) חיות. פרט לטרפות²: טהרות. פרט לעוף טמא³. לפי שהנגעים באים על לשון הרע, שהוא מעשה פְּטוּמֵי דברים, לפיכך הוזקקו לטהרתו צפרים, שמפמטטין תמיד בצפצוף קול⁴: ועץ ארז. לפי שהנגעים באין על גסות הרוח⁵: ושני תולעת ואזב. מה תקנתו ויתרפא, ישפיל עצמו מגאותו כתולעת וכאזב⁶: עץ ארז. מקל של ארז⁷: ושני תולעת. לשון של צמר צבוע זהורית⁸: (ה) על מים חיים. נותן אותם תחלה בכלי, כדי שיהא דם צפור ניכר בהם, וכמה הם, רביעית⁹: (ו) את הצפר החיה יקה אתה. מלמד שאינו אונדה עמהם אלא מפרישה לעצמה, אבל העץ והאזב כרוכים יחד בלשון הזהורית, כענין שנאמר ואת עץ הארז ואת שני התולעת ואת האזב, קיחה אחת לשלשתן. יכול כשם שאינה בכלל אגודה כך לא תהא בכלל טבילה, תלמוד לומר וטבל אותם ואת הצפור החיה, החזיר את הצפור לכלל

¹ עי' ספרא (פרשת מצורע פ"א סי' ב): תורת המצורע ביום מלמד שטומאתו וטהרתו ביום. אין לי אלא טומאתו וטהרתו ביום מנין שחיטת ציפרים והזיית דם ציפרים ותגלחתו ביום תלמוד לומר תורת המצורע. יכול אף לקיחת ציפרים ושילוח ציפרים וכיבוס בגדיו ורחיצתו ביום תלמוד לומר תורת המצורע ביום.

@whyd did you erase this

² עי' ספרא (מצורע פ"א סי' יב) חיות ולא שחוטות. טהורות ולא טמאות. טהורות ולא טריפות. ועי' חולין קמ ע"א: תא שמע שתי צפרים חיות מאי חיות לאו שחיות בפיק מכלל דאיכא לאו שחיות בפיק לא מאי חיות שחיין ראשי אברים שלהן תא שמע מסיפא טהורות מכלל דאיכא טמאות לא מכלל דאיכא טרפות טרפות מחיות נפקא הניחא למאן דאמר טרפה חיה אלא למ"ד טרפה אינה חיה מאי איכא למימר.

@i added the gemara, and needs a bit of work

³ עי' הערה הקודמת.

⁴ עי' ערכין (טז ע"ב): אמר רבי יהודה בן לוי, מה נשתנה מצורע שאמרה תורה יביא שתי ציפרים לטהרתו, אמר הקדוש ברוך הוא, הוא עושה מעשה פטיט, לפיכך אמרה תורה יביא קרבן פטיט. ועי' מדרש תנחומא (מצורע פרק ג): ביום טהרתו כמה שתי צפרים חיות טהורות מה נשתנה קרבנו משאר קרבנות על שספר לשון הרע לפיכך אמר הכתוב יהא קרבנו שתי צפרים שפלים שקולן מוליכות.

⁵ עי' תנחומא שם: עץ ארז הארז הזה אין גבוה ממנו ולפי שהגביה עצמו כארז באה עליו הצרעת. ד"א אמר רבי שמעון בן אלעזר על גסות הרוח הצרעת בא שכן את מוצא בעזיהו כתיב (ד"ה ב' כו) ובחזקתו גבה לבו עד להשחית וכתוב (שם) ובזעפו עם הכהנים והצרעת זרחה במצחו.

⁶ עי' שם: האזב הזה אין באילנות שפל ממנו ולפי שהשפיל עצמו לפיכך מתרפא על ידי אזב ושחט את הצפור האחת למה שוחט אחת ומשלח אחת אלא אם עשה תשובה אין הצרעת חוזר עליו והובא אל הכהן מהו והובא אל הכהן הוא בא למה שהכל רחוקים ובדלים ממנו שכן דוד אומר אוהבי ורעי מנגד נגעי יעמדו וקרובי מרחוק עמדו (תהלים לח) וכן הוא אומר בדד ישב מחוץ למחנה מושבו מחוץ למחנה ישראל לכך נאמר והובא אל הכהן והוא בא.

⁷ עי' ספרא (מצורע פ"א סי' יב): ועץ, יכול כל עץ, תלמוד לומר ארז. אי ארז יכול טרף, ת"ל ועץ. הא כיצד בקעת של ארז. רבי חנניה בן גמליאל אומר ובראשה טרף.

⁸ עי' שם (סי' יד): ושני יכול פיקס תלמוד לומר תולעת. אי תולעת יכול אחד מן הצבעים תלמוד לומר ושני. הא כיצד זו זהורית טובה. יוחנן בן דהבאי אומר ושני תולעת שני שבתולעת.

⁹ עי' סוטה טז ע"ב: וטבל אותם בדם הצפור וגו' ותניא בדם יכול בדם ולא במים ת"ל במים אי מים יכול במים ולא בדם ת"ל בדם הא כיצד מביא מים שדם ציפור ניכר בהן וכמה רביעית ורבנן ההוא לגופיה דהכי קאמר רחמנא אטביל בדם ובמים ורבי ישמעאל אם כן לכתוב רחמנא וטבל בהם בדם ובמים למה לי לניכר ורבנן אי כתב רחמנא וטבל בהם הוה אמינא האי לחודיה והאי לחודיה כתב רחמנא בדם ובמים לערבן ור' ישמעאל לערבן קרא אחרינא כתיב ושחט את הצפור האחת וגו' ורבנן אי מהוה הוה אמינא לישחטיה סמוך למנא ונינקטינהו לוורידין ולקבליה לדם במנא אחרינא קא משמע לן. @חדש

טבילה¹⁰: (ח) וישב מחוץ לאהלו. מלמד שאסור בתשמיש המטה¹¹: (ט) את כל שערו וגו'. כלל ופרט וכלל, להביא כל מקום כנוס שער ונראה¹²: (י) וכבשה אחת. לחטאת: ושלשה עשרונים. לנסכי שלשה כבשים הללו, שחטאתו ואשמו של מצורע טעונין נסכים¹³: ולג אחד שמן. להזות עליו שבע, וליתן ממנו על תנוך אזנו ומתן בהונות: (יא) לפני ה'. בשער נקנור, ולא בעזרה עצמה, לפי שהוא מחוסר כפורים¹⁴: (יב) והקריב אתו לאשם. יקריבנו לתוך העזרה לשם אשם: להניף. שהוא טעון תנופה חי (מנחות פ"א ע"א): והניף אתם. את האשם ואת הלוג: (יג) במקום אשר ישחט וגו'. על ירך המזבח בצפון. ומה תלמוד לומר, והלא כבר נאמר בתורת אשם בפרשת צו את אהרן שהאשם טעון שחיטה בצפון, לפי שיצא זה מכלל אשמות לידון בהעמדה, יכול תהא שחיטתו במקום העמדתו, לכך נאמר ושחט במקום אשר ישחט וגו' (ספרא מצורע פ"ג ס"ח וע"י זכחים מ"ט): כי כחטאת. כי ככל החטאות: האשם. הוזה: הוא לכהן. בכל עבודות התלויות בכהן השוה אשם זה לחטאת, שלא תאמר הואיל ויצא דמו מכלל שאר אשמות להנתן על תנוך ובהונות, לא יהא טעון מתן דמים ואימורים לגבי מזבה, לכך נאמר כי כחטאת האשם הוא לכהן. יכול יהא דמו ניתן למעלה כחטאת, תלמוד לומר וכו', בתורת כהנים¹⁵: (יד) תנוך. גדר אמצעי שבאזון, ולשון תנוך לא נודע לי, והפותרים קורים לו טנדרו"ם (ספרא צו מכילתא דמילואים כא): בהן. גודל: (טז) לפני ה'. כנגד בית קדשי הקדשים (ספרא מצורע פ"ג ס"ט): (כ) ואת המנחה. מנחת נסכים של בהמה: (כא) ועשרון סלת אחד. לכבש זה שהוא אחד, יביא עשרון אחד לנסכיו: ולג שמן. לתת ממנו על הבהונות, ושמן של נסכי המנחה לא הוזקק הכתוב לפרש: (כג) ביום השמיני לטהרתו. שמיני לצפרים ולהזאת עץ ארז ואזוב ושני תולעת: (כח) על מקום דם האשם. אפילו נתקנח הדם, למד, שאין הדם גורם, אלא המקום גורם¹⁶: (לד) ונתתי נגע צרעת. בשורה היא להם שהנגעים באים

¹⁰ ע"י ספרא (מצורע פ"א ס' ו): ומנין אם נשפך הדם תמות המשתלחת מתה המשתלחת ישפך הדם תלמוד לומר את הציפור החיה. יקח אותה מלמד שהוא מפרישה לעצמה. ואת עץ הארז ואת שני התולעת ואת האזוב. וטבל מה תלמוד לומר יכול הואיל ולא היתה עמהם בכלל אגודה לא תהא בכלל טבילה תלמוד לומר וטבל אותם ואת הציפור החיה בדם הציפור השחוטה החזיר את הציפור לכלל טבילה. ¹¹ ע"י שם (פ"ב ס' יא): וישב מחוץ לאהלו ויהא אסור בתשמיש המטה אהלו אין אהלו אלא אשתו שנאמר שובו לכם לאהליכם. וע"י חולקין קמא ע"א.

¹² ע"י סוטה (טז ע"א): ליחשוב נמי האי תנא ושייר ומאי שייר דהאי שייר מצורע דתניא והיה ביום השביעי יגלח את כל שערו כלל את ראשו ואת זקנו ואת גבות עיניו פרט ואת כל שערו יגלח חזר וכלל כלל ופרט וכלל אי אתה דן אלא כעין הפרט מה פרט מפורש מקום כינוס שער ונראה אף כל מקום כינוס שער.

¹³ ע"י מנחות (צא ע"א): ושלשה עשרונים סלת מנחה במנחה הבאה עם הזבח הכתוב מדבר אתה אומר במנחה הבאה עם הזבח או אינו אלא במנחה הבאה בפני עצמה כשהוא אומר והעלה הכהן את העולה ואת המנחה הוי אומר במנחה הבאה עם הזבח הכתוב מדבר ועדיין איני יודע אם טעונה נסכים ואם לאו ת"ל ויין לנסך רביעית ההין תעשה על העולה או לזבח לכבש האחד עולה זו עולת מצורע זבח זו חטאת מצורע או לזבח זו אשם מצורע.

¹⁴ ע"י ספרא (מצורע פ"ג ס' ו): לפני ה', לפני אהל מועד מעמידו בשער ניקנור אחוריהן למזרח ופניהם למערב.

¹⁵ ע"י ספרא (מצורע פ"ג ס' א): כי כחטאת האשם הוא לכהן מה חטאת מן החולין ביום בידו הימנית אף אשם מן החולין וביום בידו הימנית. מה חטאת טעונה כלי אף אשם טעון כלי. מה חטאת דם מזבח מתירה אף אשם דם מזבח מתירו. אי מה חטאת דמה נתון למעלה אף אשם יהיה דמו נתון למעלה תלמוד לומר קודש קדשים הוא ואת דמו יזרוק לרבות כל האשמות ואשם מצורע שיהא דמו נתון למטה. ¹⁶ ע"י מנחות י ע"א: על דם האשם על מקום דם האשם למאי אתו הני צריכי אי כתב רחמנא על דם האשם הוה איתיה אין נתקנח לא כתב רחמנא על מקום ואי כתב רחמנא על מקום הוה איתיה דוקא נתקנח אבל איתיה אימא הוי חציצה קמ"ל על דם האשם. וע"י ספרא (מצורע פ"ג ס' ה): ומיתר השמן אשר על כפו על דם האשם שיקדום הדם לשמן. או אינו אלא יש שם דם יתן אין שם שם לא יתן תלמוד לומר אל מקום דם האשם הווי אין הדם גורם אלא המקום גורם. I ADDED THE GEMAA@

עליהם, לפי שהטמינו אמוריים מטמוניות של זהב בקירות בתיהם כל ארבעים שנה שהיו ישראל במדבר, וע"י הנגע נותן הבית ומוצאן¹⁷: (לה) כנגע נראה לי בבית. אפי' תלמיד חכם שיודע שהוא נגע ודאי, לא יפסוק דבר ברור לומר נגע נראה לי, אלא כנגע נראה לי (ת"כ פ"ה סי' י נגעים פ"ב מ"ה): (לו) בטרם יבא הכהן וגו'. שכל זמן שאין כהן נזקק לו, אין שם תורת טומאה: ולא יטמא כל אשר בבית. שאם לא יפנהו ויבא הכהן ויראה הנגע נזקק להסגר, וכל מה שבתוכו יטמא. ועל מה חסה תורה, אם על כלי שטף יטבילם ויטהרו, ואם על אוכלין ומשקין יאכלם בימי טומאתו, הא לא חסה התורה אלא על כלי חרס שאין להם טהרה במקוה¹⁸: (לז) שקערורת. שוקעות במראיהן (ת"כ פרשתא פ"ו סי' ה): (מ) וחלצו את האבנים. כתרנומו וישלפון, יטלום משם, כמו וחלצה נעלו (דברים כה ט), לשון הסרה: אל מקום טמא. מקום שאין טהרות משתמשות שם, למדך הכתוב שהאבנים הללו מטמאות מקומן בעודן בו¹⁹: (מא) יקצע. (דריצ"ד בלע"ז), ובלשון משנה יש הרבה: מבית. מבפנים: סביב. סביבות הנגע. בת"כ נדרש כן, שיקלוף הטיח שסביב אבני הנגע²⁰: הקצו. לשון קצה, אשר קצעו בקצוע הנגע סביב: (מג) הקצות. לשון העשות, וכן הטוח. אבל חלץ את האבנים, מוסב הלשון אל האדם שחלצן, והוא משקל לשון כבד, כמו פפר, דבר: ואם ישוב הנגע וגו'. יכול חזר בו ביום יהא טמא, תלמוד לומר ושב הכהן, ואם ישוב, מה שיבה האמורה להלן, בסוף שבוע, אף שיבה האמורה כאן בסוף שבוע (שם פ"ו סי' ו): (מד) ובא הכהן וראה והנה פשה. יכול לא יהא החוזר טמא אלא אם כן פשה, נאמר צרעת ממארת בבתים, ונאמר צרעת ממארת בבגדים, מה להלן טמא את החוזר אף על פי שאינו פושה, אף כאן טמא את החוזר אף על פי שאינו פושה, אם כן מה תלמוד לומר והנה פשה, אין כאן מקומו של מקרא זה, אלא ונתן את הבית, היה לו לכתוב אחר ואם ישוב הנגע, וראה והנה פשה, הא לא בא ללמד אלא על נגע העומד בעיניו בשבוע ראשון ובא בסוף שבוע שני ומצאו שפשה, שלא פירש בו הכתוב למעלה כלום בעומד בעיניו בשבוע ראשון ולמדך כאן בפשיון זה שאינו מדבר אלא בעומד בראשון ופשה בשני, ומה יעשה לו, יכול יתצנו כמו שסמך לו ונתן את הבית, תלמוד לומר ושב הכהן, ובא הכהן, נלמד ביאה משיבה, מה שיבה חולץ וקוצה וטח ונותן לו שבוע, אף ביאה חולץ וקוצה וטח ונותן לו שבוע, ואם חזר נותן, לא חזר טהור. ומנין שאם עמד בזה ובוה חולץ וקוצה וטח ונותן לו שבוע, תלמוד לומר (ובא) ואם בא יבא, במה הכתוב מדבר, אם בפושה בראשון, הרי כבר אמור, אם בפושה בשני, הרי כבר אמור, הא אינו אמור (ובא) ואם בא יבא, אלא את שבא בסוף שבוע ראשון ובא בסוף שבוע שני וראה והנה לא פשה, זה העומד מה יעשה לו, יכול יפטר וילך כמו שכתוב כאן וטהר את הבית, תלמוד לומר כי נרפא הנגע, לא טהרתי אלא את הרפוי, מה יעשה לו, ביאה אמורה למעלה וביאה אמורה למטה, מה בעליונה

¹⁷ עי' ויקרא רבה (פ"ז סי' ו): וכתב נגע צרעת, תני ר' חייא, וכי בשורה היא להם שנגעים באים עליהם, תני רבי שמעון בן יוחאי, כיון ששמעו כנענים שישראל באים עליהם עמדו והטמינו ממונם בבתים ובשדות. אמר הקדוש ב"ה אני הבטחתי לאבותיהם שאני מכניס את בניהם לארץ מלאה כל טוב שנאמר (דברים ו) ובתים מלאים כל טוב, מה הקב"ה עושה, מגרה נגעים בביתו והוא סותרו ומצא בו סימא.
¹⁸ עי' נגעים (פ"ב מ"ה):

וצוה הכהן ופנו את הבית (בטרם יבא הכהן לראות את הנגע ולא יטמא כל אשר בבית ואחר כן יבא הכהן לראות את הבית(שם)), ואפלו חבילי עצים, ואפלו חבילי קנים, דברי רבי יהודה. רבי שמעון אומר, עסק הוא לפנוי. אמר רבי מאיר, וכי מה מטמא לו, אם תאמר כלי עציו ובגדיו ומתכותיו, מטבילין והן טהורים. על מה חסה התורה, על כלי חרסו, ועל פכו, ועל טפיו. אם כך חסה התורה על ממונו הבזוי, קל וחמר על ממונו החביב. אם כך על ממונו, קל וחמר על נפש בניו ובנותיו. אם כך על של רשע, קל וחמר על של צדיק.

¹⁹ עי' ספרא פ"ד סי' ד: אל מקום טמא שיהא מקומו טמא. וצ"ע. YOU ERASED@

²⁰ עי' ספרא (מצורע פרק פ"ד סי' ה): ואת הבית יקציע, יכול מבפנים ומבחוץ, תלמוד לומר מבית. אי מבית, יכול מן הקרקע ומן הקירות, תלמוד לומר סביב, לא אמרתי אלא סביב לנגע.

חולץ וקוצה וטח ונותן לו שבוע, דגמר לה זהו שיבה זהו ביאה, אף בתחתונה כך וכו', כדאיתא בתורת כהנים (פ"ז ס"ה ד-ה²¹). גמרו של דבר, אין נתיצה אלא בנגע החוזר אחר חליצה וקצוי ומיחה, ואין החוזר צריך פשוט. וסדר המקראות כך הוא, ואם ישוב, ונתן, והבא אל הבית, והאוכל בבית, ובא הכהן וראה והנה פשה, ודבר הכתוב בעומד בראשון, שנותן לו שבוע שני להסגרו, ובסוף שבוע שני להסגרו בא וראהו שפשה, ומה יעשה לו, חולץ וקוצה וטח ונותן לו שבוע, חזר נותן, לא חזר טעון צפרים, שאין בנגעים יותר מג' שבועות: ואם בא יבא. לסוף שבוע שני: וראה והנה לא פשה. מקרא זה בא ללמד בעומד בעיניו בראשון ובשני מה יעשה לו, יכול יטהרנו כמשמעו של מקרא, וטהר הכהן את הבית, תלמוד לומר כי נרפא הנגע, לא טהרתי אלא את הרפוי, ואין רפוי אלא הבית שהוקצה והוטח ולא חזר הנגע, אבל זה טעון חליצה וקצוי ומיחה ושבוע שלישי, וכן המקרא נדרש ואם בא יבא בשני, וראה והנה לא פשה, יטיחנו, ואין מיחה בלא חלוץ וקצוי, ואחרי הטוח את הבית, וטהר הכהן את הבית אם לא חזר לסוף השבוע, כי נרפא הנגע, ואם חזר כבר פירש על החוזר שטעון נתיצה: (מו) כל ימי הסגיר אותו. ולא ימים שקלף את נגעו. יכול שאני מוציא המוחלט שקלף את נגעו, תלמוד לומר כל ימי (ת"כ פ"ה ס"ה ד): יטמא עד הערב. מלמד שאין מטמא בגדים. יכול אפי' שהיה בכדי אכילת פרס, תלמוד לומר והאוכל בבית יכבס את בגדיו, אין לי אלא אוכל, שוכב מנין, תלמוד לומר והשוכב, אין לי אלא אוכל ושוכב, לא אוכל ולא שוכב מנין, תלמוד לומר יכבס יכבס ריבה, אם כן למה נאמר אוכל ושוכב, ליתן שיעור לשוכב כדי אכילת פרס²²: (נו) להורות ביום וגו'. איזה יום מטהרו, ואיזה יום מטמאו: (ב) כי יהיה זב. יכול זב מכל מקום יהא טמא, תלמוד לומר מבשרו, ולא כל בשרו.

²¹ ז"ל: או אינו אומר ופרח אלא שלא יהא מטמא עד שיחזור ויפסה. ודין הוא טימא את החוזר אע"פ שאינו פושה אף בביתם יטמא החוזר אע"פ שאינו פושה. הין אם החמיר בבגדים שהעומד בהם בסוף שני שבועות שורף נחמיר בביתם שהעומד בסוף שני שבועות אינו נותן תלמוד לומר צרעת ממארת לגזירה שוה מה צרעת ממארת האמור בבגדים אע"פ שאינו פושה. אם סופנו לרבות את החוזר מה תלמוד לומר ובא הכהן וראה והנה פשה הנח לו, או שומע אני אם ישוב הנגע ופרח בבית וחזר הנגע בו ביום יהי טמא תלמוד לומר ושב הכהן, ואם ישוב הנגע, מה שיבה האמורה להלן בסוף שבוע, אף כאן בסוף שבוע. ומנין אם עמד בראשון ופשה בשני חולץ וקוצה וטח ונותן לו שבוע תלמוד לומר ובא הכהן וראה והנה פשה במה הוא מדבר אם בפושה בראשון הרי אמר הא אינו אומר ובא הכהן וראה והנה פשה אלא שבא בסוף שבוע ראשון ומצאו עומד, ובא בסוף שבוע שני ומצאו פושה, מה יעשה לו הרי אני דן מה מצינו בפושה בראשון חולץ וקוצה וטח ונותן לו שבוע אף בפושה בשני חולץ וקוצה וטח ונותן לו שבוע תלמוד לומר ובא הכהן ושב הכהן וראה והנה פשה ביום שני, נקל בפושה בשני שהרי העומד בו, נקל בפושה בשני שהרי החמיר בעומד בו ויהיה הפושה כעומד תלמוד לומר ובא הכהן וראה והנה פשה ביום שני, נקל בפושה בשני חולץ וקוצה וטח ונותן לו שבוע. מנין אם עמד בזה ובזה חולץ וקוצה וטח ונותן לו שבוע ת"ל ובא יבא הרי כאן ב' ביאות במי הוא מדבר אם בפושה בראשון הרי אמר ואם בפושה בשני הרי אמור, הא אינו אומר ובא ואם בוא יבוא אלא את שבא בסוף שבוע ראשון ובא בסוף שבוע שני, וראה והנה לא פשה זה העומד, מה יעשה לו וטהר הכהן את הבית, יכול יפטר וילך לו תלמוד לומר כי נרפא הנגע, לא טהרתי [אלא] את הרפוי. מה יעשה לו הרי אני דן מה מצינו בפושה בשני חולץ וקוצה וטח ונותן לו שבוע, אף העומד בשני חולץ וקוצה וטח ונותן לו שבוע. הין אם נחמיר בפוש' בשני שהרי החמיר בפושה בראשון נחמיר בעומד בשני שהרי היקל בעומד בראשון ויהא עומד כפושה בשני, תלמוד לומר ובא, ואם בוא יבוא הרי כאן שתי ביאות, ביאה האמורה למעלה וביאה האמורה למטה, מה ביאה האמורה למעלה חולץ וקוצה וטח ונותן לו שבוע אף ביאה האמורה למטה חולץ וקוצה וטח ונותן לו שבוע.

²² ע"י ספרא (פ"ה ס"ה ה-ח): יטמא עד הערב מלמד שאין מטמא בגדים. יכול אפילו שהיה כדי אכילת פרס תלמוד לומר והאוכל בבית יכבס. אין לי אלא אוכל ושוכב מנין תלמוד לומר יכבס יכבס ריבה. אם סופינו לרבות את הכל מה ת"ל האוכל והשוכב לא אוכל ולא שוכב מנין תלמוד לומר יכבס יכבס ריבה. אם סופינו לרבות את הכל מה ת"ל האוכל והשוכב אלא כדי ליתן שיעור לשוכב כדי שיאכל. וכמה היא שיעור אכילה כדי אכילת פרס פת חטים ולא פת שעורים מיסב ואוכלו בליפתן. וע"י עוד ברכות מא ע"א.

אחר שחלק הכתוב בין בשר לבשר זכיתי לדין, טימא בזב וטימא בזבה, מה זבה ממקום שהיא מְטַמְאָה טומאה קלה, נדה, מטמאה טומאה חמורה, זיבה, אף הזב ממקום שמטמא טומאה קלה, קרי, מטמא טומאה חמורה, זיבה²³: זובו טמא. למד על הטפה שהיא מטמאה. זוב דומה לְמִי בצק של שעורין, ורחוי, ודומה ללובן ביצה המוזרת. שכבת זרע קשור כלובן ביצה שאינה מוזרת²⁴: (ג) רר. לשון ריר, שזב את בשרו: את זובו. כמו ריר שיוצא צלול: או החתים. שיוצא עב וסותם את פי האמה, ונסתם בשרו מטפת זובו, זהו פשוטו. ומדרשו מנה הכתוב הראשון ראיות שתיים וקראו טמא, שנאמר זב מבשרו זובו טמא הוא, ומנה הכתוב השני ראיות שלש וקראו טמא, שנאמר טומאתו בזובו רר בשרו את זובו או החתים בשרו מזובו טומאתו היא, הא כיצד, שתיים לטומאה, והשלישית מוזיקתו לקרבן²⁵: (ד) כל המשכב. הראוי למשכב. יכול אפילו מיוחד למלאכה אחרת, תלמוד לומר אשר ישכב, אשר שכב לא נאמר, אלא אשר ישכב, המיוחד תמיד לכך, יצא זה שאומרים לו עמוד ונעשה מלאכתנו²⁶: אשר ישב. יָשַׁב לא נאמר, אלא אשר ישב עליו הזב, במיוחד תמיד לכך²⁷: (ה) ואיש אשר יגע במשכבו. לימד על המשכב שחמור מן המגע, שזה נעשה אב הטומאה לטמא אדם לטמא בגדים, והמגע שאינו משכב אינו אלא ולד הטומאה, ואינו מטמא אלא אוכלין ומשקין²⁸: (ו) והישב על הכלי. אפילו לא נגע,

²³ עי' ספרא (מצורע זבים פ"א סי' ג-ה): כי יהיה זב יכול אפילו זב מ"מ יהיה טמא ודין הוא טימא בזב וטימא בזבה מה זבה מקום שמטמאה בטומאה קלה מטמאה טומאה חמורה אף הזב במקום שמטמא בטומאה קלה מטמא טומאה חמורה. לא אם אמרת בזבה שאינה מטמאה אלא בשלש ראיות לשלשה ימים תאמר בזב שהוא מטמא בשלש ראיות ליום אחד. הואיל והוא מטמא בשלש ראיות ליום אחד יטמא מ"מ ת"ל מבשרו ולא כל בשרו. אחר שחילק הכתוב זכיתי לדין. טימא בזב וטימא בזבה מה זבה מקום שמטמאה טומאה קלה מטמאה טומאה חמורה אף הזב מקום שמטמא טומאה קלה מטמא טומאה חמורה.

²⁴ עי' נדה (לה ע"ב): אמר רב הונא זוב דומה למי בצק של שעורים זוב בא מבשר המת שכבת זרע בא מבשר החי זוב דיהה ודומה ללובן ביצה המוזרת שכבת זרע קשורה ודומה ללובן ביצה שאינה מוזרת. ²⁵ עי' נדה (מג ע"ב): אמר שמואל זב צריך כחתימת פי האמה שנאמר או החתים בשרו מזובו והאנן תנן מטמאין בכל שהן, הוא דאמר כרבי נתן דתניא רבי נתן אומר משום רבי ישמעאל זב צריך כחתימת פי האמה ולא הודו לו מאי טעמא דרבי ישמעאל דאמר קרא או החתים בשרו מזובו ורבנן ההוא מבעי ליה לח מטמא ואינו מטמא יבש ורבי ישמעאל ההוא מרר נפקא ורבנן ההוא למנינא הוא דאתא זובו חדא רר בשרו תרי את זובו תלת לימד על זב בעל שלש ראיות שחייב בקרבן או החתים בשרו מזובו טמא מקצת זובו טמא לימד על זב בעל שתי ראיות שמטמא משכב ומושב.

²⁶ עי' ספרא (מצורע זבים פ"ב סי' ג): אין לי אלא מיטה והבגד מנין הסגוס והרדיד והחלוק והטלית והקלסטר ארבעת קבים והתורמל חמשת קבים והכריתית סאה והחמת של שבעה קבים ת"ל כל משכב ריבה. או יכול שאני מרבה הסרוד והדף של נחתומים ועריבה גדולה שהנדות שוכבות בתוכה תלמוד לומר אשר ישכב עליו המיוחד לשכיבה ולא שאומרים לו עמוד ונעשה את מלאכתנו.

²⁷ עי' שם (סי' ד-ה): יכול שאני מוציא הסגוס והרדיד והחלוק והקלסטר ד' ותורמל חמשת קבים והכריתית סאה והחמת של ז' קבים ת"ל כל משכב ריבה. מה ראית לרבות את אלו ולהוציא את אלו. אחר שריבה הכתוב מיעט מרבה אני את אלו שהם משמשים שכיבה עם מלאכתם ומוציא אני את אלו שאינן משמשים שכיבה עם מלאכתם. אשר ישב עליו הזב יטמא יכול אפילו ישב על האבן ועל הקורה ת"ל כלי ולא אבן ולא קורה. אוציא כסא של גללים ושל אדמה ושל אבנים ת"ל כלי המיוחד. אין לי אלא כסא וספסל וקתדרה המיוחדין מנין תיבת הבלנים ותיבה שפתחה מצידיה ועריבה מב' לוג ועד ט' קבים שנסדקה שאינו יכול להרחיץ בה רגלו אחת תלמוד לומר כל כלי ריבה. יכול אפילו כפה סאה וישב עליה תרקב וישב עליה תלמוד לומר אשר ישב עליו המיוחד לשיבה לא שאומרים לו עמוד ונעשה מלאכתנו. ועי' שבת נט ע"א.

²⁸ עי' ספרא (פרק זבים פ"ב סי' א-ב): ואיש אשר יגע במשכבו יכבס בגדיו אדם נוגע במשכב מטמא בגדים ואין המשכב הנוגע במשכב מטמא בגדים. הלא דין הוא ומה אם במקום שלא נטמא אדם מתחת הזב לטמא אדם ולטמא בגדים נטמא משכב מתחת הזב לטמא אדם ולטמא בגדים מקום שנטמא אדם במגע משכב (לטמא אדם) לטמא בגדים אינו דין שיטמא משכב במגע משכב (לטמא אדם) לטמא בגדים תלמוד לומר ואיש אשר יגע במשכבו יכבס את בגדיו אדם הנוגע במשכבו מטמא בגדים ואין המשכב

אפילו עשרה כלים זה על זה, כולן מטמאין משום מושב, וכן במשכב²⁹: (ח) וכי ירק הזב בטהור. ונגע בו, או נשאו, שהרוק מטמא במשא³⁰: (ט) וכל המרכב. אף על פי שלא ישב עליו, כגון התפוס של סרנא שקורין ארצוין, טמא משום מרכב, והאוכף שקורין אליו"ש, טמא טומאת מושב (עירובין כז:). (י) וכל הנוגע בכל אשר יהיה תחתיו. של זב, בא ולימד על המרכב שיהא הנוגע בו טמא ואין טעון כבוס בגדים, והוא חומר במשכב מבמרכב³¹: והנושא אותם. כל האמור בענין הזב, זובו ורוקו ושכבת זרעו ומימי רגליו והמשכב והמרכב, משאן מטמא אדם לטמא בגדים³²: (יא) וידיו לא שטף במים. בעוד שלא טבל מטומאתו, ואפילו פסק מזובו וספר שבעה ומחוסר טבילה, מטמא בכל טומאותיו. וזה שהוציא הכתוב טבילת גופו של זב בלשון שטיפת ידים, ללמדך שאין בית הסתרים טעון ביאת מים, אלא אבר הגלוי, כמו הידים³³: (יב) וכלי חרש אשר יגע בו הזב. יכול אפילו נגע בו מאחוריו וכו', כדאיתא בת"כ, עד איזהו מגעו שהוא ככולו, הוי אומר זה היסטמו³⁴: (יג) וכי יטהר. כשיפסוק (פגילה ח): שבעת ימים לטהרתו.

הנוגע במשכב מטמא בגדים: (ב) קל וחומר שיטמא אדם מתחת הזב לטמא אדם ולטמא בגדים ומה במקום שלא נטמא משכב במגע משכב לטמא בגדים מטמא אדם במגע משכב לטמא בגדים מקום שנטמא משכב מתחת הזב לטמא אדם ולטמא בגדים אינו דין שיטמא אדם מתחת הזב לטמא אדם ולטמא בגדים ת"ל כל משכב אשר ישכב עליו הזב יטמא משכב מיטמא מתחת הזב לטמא אדם ולטמא בגדים ואין אדם מטמא מתחת הזב לטמא אדם ולטמא בגדים:

Why did you erase this@

²⁹ עי' ספרא (מצורע זבים פ"ג סי' א): והיושב על הכלי אשר ישב עליו הזב יטמא. אין לי אלא בזמן שיושב עליו ונוגע בו מנין לעשרה מושבות זה על זה ואפילו על גבי אבן מסמא תלמוד לומר והיושב על הכלי אשר ישב עליו הזב יטמא מקום שהזב יושב ומטמא יושב הטהור ויטמא.

³⁰ עי' נדה (נה ע"ב): רוק מנלן דתניא וכי ירוק יכול אף על פי שלא נגע ת"ל בטהור עד שיגע בטהור אין לי אלא רוקו כיחו וניעו ומי האף שלו מנין ת"ל וכי ירוק. אמר מר יכול אף על פי שלא נגע מהיכא תיתי סלקא דעתך אמינא נילף רוק רוק מבימה מה התם אף על פי דלא נגע אף ה"נ דלא נגע קא משמע לן ואימר הני מילי במגע אבל במשא לא מידי דהוה אשרץ. אמר ריש לקיש תנא דבי רבי ישמעאל אמר קרא בטהור מה שביד טהור טמאתי לך ואימא במשא מטמא אדם ובגדים במגע אדם לטמא בגדים לא לטמא מידי דהוה אמגע נבלה אמר ריש לקיש וכן תנא דבי רבי ישמעאל אמר קרא בטהור טהרה שטהרתי לך במקום אחר טמאתי לך כאן ואיזה זה זה מגע נבלה ואימא כמשא דשרץ אם כן נכתוב קרא באדם מאי בטהור שמע מינה תרתי.

³¹ עי' ספרא (מצורע זבים פ"ד סי' א-ג): וכל זב הנוגע בכל אשר יהיה תחתיו תחתיו של זב. יכול תחתיו של מרכב ודין הוא אם הזב החמור לא טימא כלי שטף אלא במגע מרכב הקל אינו דין שלא יטמא כלי שטף אלא במגע הא מה אני מקיים וכל הנוגע בכל אשר יהיה תחתיו תחתיו של זב. והנושא אותם מה תלמוד לומר שיכול אין לי מטמא במשא אלא המרכב בלבד משכב ומושב מנין ודין הוא ומה אם מרכב שאין מגעו מטמא בגדים משאו מטמא בגדים משכב ומושב שמגעם מטמא בגדים אינו דין שיהא משאן מטמא בגדים. גולל ודופק יוכיחו שמגעם מטמא בגדים ואין משאם מטמאים בגדים. אף אתה אל תתמה על המשכב ועל המושב שאע"פ שמגעם מטמא בגדים לא יהיה משאם מטמא בגדים ת"ל והנושא אותם לרבות את המשכב ואת המושב.

³² עיי"ש (סי' ד): רבי אלעזר אומר והנושא אותם מה תלמוד לומר שיכול אין לי מטמא במשא אלא אילו בלבד מנין זובו של זב ורוקו ומימי רגליו ושכבת זרעו ודם הנדה תלמוד לומר והנושא אותם לרבות כל האמור בענין.

³³ עי' שם (סי' ה): וידיו לא שטף במים מה ת"ל לפי שנאמר ורחץ את בשרו במים יכול אף בית הסתרים ת"ל וידיו מה ינראה פרט לבית הסתרים אף כל בנראה פרט לבית הסתרים.

³⁴ ז"ל (פ"ג סי' א-ב): כלי חרס אין לי אלא כלי חרס מניין לרבות כלי נתר ת"ל וכלי חרס אשר יגע בו הזב יכול אפילו נגע בו הזב מאחוריו יהא טמא ודין הוא, ומה אם מת החמור לא טימא כלי חרס מאחוריו, הזב הקל אינו דין שלא יטמא כלי חרס מאחוריו, לא אם אמרת במת שאינו עושה משכב ומושב תאמר בזב שמטמא משכב ומושב, הואיל והוא עושה משכב ומושב יטמא כלי חרס מאחוריו, תלמוד לומר אשר יגע בו, ולהלן הוא אומר אשר תבושל בו, מה בו האמור להלן מאוירו אף כאן מאוירו. מאחר שלמדנו שאין מטמאים אותו אלא מאוירו מה תלמוד לומר אשר יגע בו מגע שהוא ככולו הוי אומר זה היסטמו.

שבעת ימים טהורים מטומאת זיבה שלא יראה זוב, וכולן רצופין³⁵: (יח) ורחצו במים. גזירת מלך היא שְׁתַּטְמָא האשה בביאה, ואין הטעם משום נוגע בשכבת זרע, שהרי מגע בית הסתרים היא³⁶: (יט) כי תהיה זבה. יכול מאחד מכל איבריה, תלמוד לומר והיא גלתה את מקור דמיה (ויקרא כ יח), אין דם מטמא אלא הבא מן המקור³⁷: דם יהיה זבה בבשרה. אין זובה קרוי זוב לטמא אלא אם כן הוא אדום³⁸: בנדתה. כמו וּמִתְבַּל יְנַדְּהוּ (איוב יח יח), שהיא מנודה ממגע כל אדם: תהיה בנדתה. אפילו לא ראתה אלא ראייה ראשונה³⁹: (כג) ואם על המשכב הוא. השוכב או היושב על משכבה או על מושבה אפי' לא נגע בה, אף הוא בדת טומאה האמורה במקרא העליון שטעון כבוס בגדים: על הכלי. לרבות את המרכב⁴⁰: בנגעו בו יטמא. אינו מדבר אלא על המרכב שנתרבה מעל הכלי: בנגעו בו יטמא. ואינו טעון כבוס בגדים, שהמרכב אין מגעו מטמא אדם לטמא בגדים: (כד) ותהי נדתה עליו. יכול יעלה לרגלה, שאם בא עליה בחמישי לנדתה לא יטמא אלא ג' ימים כמותה, תלמוד לומר וטמא שבעת ימים. ומה תלמוד לומר ותהי נדתה עליו, מה היא מטמאה אדם וכלי חרס, אף הוא מטמא אדם וכלי חרס⁴¹: (כה) ימים רבים. שלשה ימים: בלא עת נדתה. אחר שיצאו שבעת ימי נדתה: או כי תזוב. את ג' הימים הללו: על נדתה. מופלג מנדתה יום אחד, זו היא זבה, ומשפטה חרוץ בפרשה זו, ולא כדת הנדה, שזו טעונה ספירת ז' נקיים וקרובן, והנדה אינה טעונה ספירת ז' נקיים, אלא שבעת ימים תהיה בנדתה, בין רואה בין שאינה רואה. ודרשו רבותינו (נדה עג). בפרשה זו, י"א יום שבין סוף נדה לתחלת נדה, שכל שלשה רצופין שתראה באחד עשר יום הללו תהא זבה: (לא) והזרתם. אין גזירה אלא פרישה, וכן נזרו אַחֲזֵר (ישעי' א ד), וכן נזיר אחיו (בראשית מט כו): ולא ימתו בטמאתם. הרי הכרת של מטמא מקדש קרוי מיתה: (לב) זאת תורת הזב. בעל ראייה אחת, ומהו תורתו: ואשר תצא ממנו שכבת זרע. הרי הוא כבעל קרי, טמא טומאת ערב: (לג) והזב את זובו. בעל שתי ראיות ובעל שלש ראיות, שתורתן מפורשת למעלה:

³⁵ עי' שם (סי' ו): שבעת ימים יכול בין סמוכים בין מפורדים תלמוד לומר לטהרתו שתהא טהרתו אחת. ³⁶ עי' שם (פ"ה סי' י, וכן נדה מא ע"ב): ר"ש אומר מה תלמוד לומר ורחצו במים וטמאו עד הערב אם לענין הנוגע בשכבת זרע הרי הנוגע בשכבת זרע אמור למטן אם כן למה נאמר ורחצו במים וטמאו עד הערב אלא מפני שהוא טומאת בית הסתרים והלא אין אדם מטמא בבית הסתרים אלא גזירת מלך היא לכך נאמר ורחצו במים וטמאו עד הערב.

³⁷ עי' שם (פ"ד סי' ב): כי תהיה מן הדיבור ואילך. כי תהיה זבה יכול אפילו זבה מכל מקום תהא טמאה תלמוד לומר והיא גלתה את מקור דמיה לימד על הדמים שאינן אלא מן המקור.

³⁸ עי' שם (סי' ג): יכול כל מראה זב שתזוב תהיה טמאה תלמוד לומר דם. אי דם אין לי אלא מראה דם אחד כשהוא אומר דמיה מלמד שדמים הרבה טמאים בה האדום והשחור וכקדש כרכום וכמימי אדמה וכמזוג. ב"ש אומרים אף כמימי תלתן וכמימי בשר צלי. וב"ה מטהרים.

³⁹ עי' שם (סי' ו): שבעת ימים תהיה בנדתה ולא בזיבתה, כל שבעה, יכול עד שתהא רואה דם כל שבעה, תלמוד לומר תהיה אף על פי שאינה רואה.

⁴⁰ עי' שם (סי' טו): משכב זה משכב. אשר היא יושבת עליו זה המושב. כלי זה המרכב שנאמר בנגעו בו ואיזה דבר חלק מגעו ממשאו הוי המרכב.

⁴¹ עי"ש (פ"ז סי' ג ונדה לג ע"א): ותהי נדתה עליו יכול יעלה לרגלה תלמוד לומר וטמא שבעת ימים. יאמר וטמא שבעת ימים מה תלמוד לומר ותהי נדתה עליו יכול לא יטמא אדם וכלי חרס תלמוד לומר ותהי נידתה עליו מה היא מטמאה אדם וכלי חרס אף הוא יטמא אדם וכלי חרס. אי מה היא מטמאה משכב לטמא אדם ולטמא בגדים יכול אף הוא יטמא משכב לטמא אדם ולטמא בגדים תלמוד לומר ותהי נדתה עליו וטמא שבעת ימים וכל המשכב אשר ישכב עליו יטמא שאין תלמוד לומר אלא שנתקו הכתוב מטומאה חמורה והביאו לטומאה קלה שלא יטמא אלא אוכלים ומשקים. NEW@